

УДК 378.091:811.111'373.46]:[37.013.42-051:159.954]
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-48>

Катерина БРОВКО,
orcid.org/0000-0001-8572-9316
доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) k.brovko@kubg.edu.ua

СУЧАСНІ ОНЛАЙН-СЕРВІСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглядаються сучасні онлайн-сервіси як засіб формування пізнавальної спрямованості студентів університету в процесі вивчення іноземної мови (ІМ). Акцентовано увагу на особливостях використання ІКТ як засобу формування пізнавальної спрямованості студентів університету в процесі вивчення іноземної мови. Науково обгрунтовано та аргументовано авторську позицію, що активне вживання ІМ в засобах масової інформації, в Інтернеті створює сприятливу дидактичну й поза дидактичну ситуацію. З метою більш детального розгляду особливостей формування пізнавальної спрямованості студентів університету в процесі вивчення іноземної мови засобами ІКТ, наведено приклади застосування різноманітних онлайн-сервісів, додатків та застосунків, онлайн-ігор, тощо, під час проведення семінарських та практичних занять з іноземної мови (Emoji World, Voki, Flipgrid, Google Docs, Google Forms, Zoom, Hangouts, Cisco Webex, Skype, Tik-Tok, Viber, Telegram, Instagram, Facebook, Miro.com, Bubble.us, Canva, PlayPosit, Power Point, Prezi, Slides, Movie Maker, ToonDoo, WhiteboardFox, Powtoon, Jamboard, Padlet, Talking Photos). Виявлено освітні можливості та дидактичні переваги щодо використання окреслених онлайн-сервісів у формуванні пізнавальної спрямованості студентів університету в процесі вивчення ІМ. Представлено автентичні приклади виконання студентами університету завдань під час практичних та семінарських занять з ІМ з метою формування пізнавальної спрямованості студентів та підвищення рівня вмотивованості до вивчення ІМ. Доведено, що використання ІКТ під час навчання студентів університету ІМ сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, різноманіттю дидактичного інструментарію з урахуванням різних каналів сприйняття інформації.

Ключові слова: пізнавальна спрямованість, студенти, університет, іноземна мова (ІМ), ІКТ.

Kateryna BROVKO,
orcid.org/0000-0001-8572-9316
Doctor of Philosophy,
Senior Lecturer at the Foreign Languages and Methodology Department
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) k.brovko@kubg.edu.ua

MODERN ONLINE SERVICES AS A MEANS OF FORMING THE COGNITIVE ORIENTATION OF UNIVERSITY STUDENTS IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

The article considers modern online services as a means of forming the cognitive orientation of university students in the process of learning a foreign language (FL). Attention is focused on the peculiarities of using ICT as a means of forming the cognitive orientation of university students in the process of learning a foreign language. The author's position that the active use of FL in mass media and on the Internet creates a favorable didactic and non-didactic situation is scientifically substantiated and argued. For a more detailed consideration of the features of the formation of the cognitive orientation of university students in the process of learning a foreign language using ICT, examples of the use of various online services, applications and applications, online games, etc., during seminar and practical classes on a foreign language (Emoji World, Voki, Flipgrid, Google Docs, Google Forms, Zoom, Hangouts, Cisco Webex, Skype, Tik-Tok, Viber, Telegram, Instagram, Facebook, Miro.com, Bubble.us, Canva, PlayPosit, PowerPoint, Prezi, Slides, Movie Maker, ToonDoo, WhiteboardFox, Powtoon, Jamboard, Padlet, Talking Photos). The educational opportunities and didactic advantages of using the outlined online services in the formation of the cognitive orientation of university students in the process of studying FL have been revealed. Authentic examples of tasks performed by university students during practical and seminar classes on FL are presented to form students' cognitive orientation and increase the level of motivation to study FL. It has been proven that the use of ICT during the education of students of the University of FL contributes to the activation of the educational and cognitive activity of future specialists, the variety of didactic tools, taking into account different channels of information perception.

Key words: cognitive orientation, students, university, foreign language (FL), ICT.

Постановка проблеми. Дедалі більшої актуальності набуває питання поєднання традиційних і мультимедійних методів навчання, зокрема щодо подальшого використання в освітньому процесі додатків для мобільних телефонів, демонстрації відео на плазмових екранах телевізора та проектора та індивідуального використання мобільних додатків. На сьогоднішній день дистанційне навчання майже повністю замінило традиційні методи навчання через пандемію COVID-19 і як наслідок запровадження карантинних заходів, а також розгортання повномасштабної війни на теренах України. Різке зростання інтересу до методології дистанційного навчання викликало низку нових питань і викликів, пов'язаних, зокрема, зі змінами в освітньому процесі та у когнітивних здібностях та успішності студентів університету (Ismail, Mohamed Kassem, 2022; Palamar, Brovko, Semerikov, 2023). Незважаючи на слабкі сторони та проблеми, онлайн-викладання та вивчення іноземної мови пропонує ряд можливостей. Перехід до онлайн-викладання іноземної мови створив альтернативний засіб для викладання іноземної мови, який надав студентам університету можливість практикувати іноземну мову через додаткові медійні засоби (Kamal, Zubanova, Isaeva, Movchun, 2021: 355).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є положення та висновки теорій і концепцій українських та зарубіжних науковців, присвячених різноманітним аспектам проблеми формування пізнавальної спрямованості студентів університету під час вивчення ІМ засобом ІКТ. Зокрема, порушенню таких питань, як: застосування ІКТ в навчанні іноземної мови студентів в умовах дистанційної форми навчання та вивчення ефективності їх використання (К. Бровко (Brovko, Durdas, Sопова, 2023; Brovko, Bakhov, Zhdanova-Nedilko, Onats, Kostenko, 2023), А. Дурдас (Durdas, Kostenko, Mostytska, 2021), Н. Кошарна (Kosharna, Terletska, Chahrak, Nazarenko, Vovchasta, 2021), А. Ераслан (Erarslan, 2021), М. Камаль (Kamal, Zubanova, Isaeva, Movchun, 2021: 355) та ін.); пізнавального інтересу у викладанні іноземної мови (К. Бровко (Brovko, Bakhov, Zhdanova-Nedilko, Onats, Kostenko, 2023), А. Дурдас (Durdas, Kostenko, Mostytska, 2021), С. Ізмаїл (Kamal, Zubanova, Isaeva, Movchun, 2021: 355) та ін.). важливості використання засобів ІКТ на заняттях з іноземної мови (А. Бадан, Н. Оніщенко (Badan, Onishchenko, 2021), П. Гонсалес-Вера (P. González-Vera, 2021) та ін.); вивченню особливостей ефективного застосування медіа засобів у навчанні ІМ (К. Бровко (Brovko, Bakhov, Zhdanova-Nedilko, Onats,

Kostenko, 2023), А. Бадан (Badan, Onishchenko, 2021) та ін.); активізації пізнавальної спрямованості студентів університету до вивчення ІМ засобами ІКТ (Р. Альсавайєр (Alsawaier, 2018), К. Хушбу (Khushboo, Nafis, 2020) та ін.).

Мета статті полягає в дослідженні впливу сучасних онлайн-сервісів на процес формування пізнавальної спрямованості студентів університету під час вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. В контексті окресленої проблеми дослідження слушною є думка Т. Цепко та Г. Андросюк (Цепко, Андросюк, 2022) про те, що сьогодні активне вживання іноземної мови в засобах масової інформації, в Інтернеті «створює сприятливу дидактичну й поза дидактичну ситуацію...Позааудиторна «прив'язаність» студента до гаджетів дає змогу з допомогою доцільних настанов скерувати студента до якомога частішого перебування в англійській комунікації». Сучасна молодь комунікує між собою за допомогою мережі Інтернет, сучасних гаджетів, соціальних мереж, відеоплатформ, месенджерів. Студенти активно користуються і споживають інформацію медіа, спілкуються в Інтернет-мережі, відправляють фото та відео з мобільних телефонів, коментують новини та публікації, завантажують музику та відеокліпи, ілюстрації та необхідні тексти. Молоді люди покоління Z здобувають знання завдяки інтуїції, шляхом спроб та помилок. Варто зазначити, що вони є технологічно грамотними особистостями, вирізняються багатозадачністю та можуть дуже швидко переключатися з одного завдання на інше. У такий спосіб відсилка до теорії поколінь дає розуміння викладачу, як навчати іноземних мов сучасну молодь, відповідно до їх запитів та звичок сприймати інформацію; які візуальні, слухові, когнітивні та поведінкові аспекти варто задіяти в освітньому процесі; прогнозувати матеріал та засоби навчання для максимально ефективного налагодження процесу формування пізнавальної спрямованості студентів університету засобами ІКТ під час вивчення іноземної мови.

З метою більш детального розгляду особливостей формування пізнавальної спрямованості студентів університету під час вивчення іноземної мови засобами ІКТ, слід виокремити приклади застосування різноманітних онлайн-сервісів, додатків та застосунків, онлайн-ігор, тощо, під час проведення семінарських та практичних занять з ІМ.

Одним з не менш ефективних та захоплюючих студентів університету до вивчення англійської мови є онлайн-застосунок Emoji World в якому

розміщені різноманітні емодзі, емотикони та смайлики, що поділені за категоріями. За допомогою означеного застосунку студентам можна запропонувати вправу «Language Journey» (Мовна подорож). Студентам пропонується обрати вигадану країну, яку вони б хотіли відвідати та скласти історію англійською з використанням емодзі або смайликів. Історія може містити інформацію про географічне положення, культуру, традиції, кухню, визначні місця тощо. Після завершення історії проводиться підбиття підсумків, а саме поширення історії про країну на особистих сторінках студентів у соціальній мережі, з метою отримання обговорення й фідбеку від їх одногрупників та викладачів. Також студентам можна запропонувати вгадування англійських ідіом «Can you guess the idiom by the emoji?» (див. рис. 1).

Рис. 1. Приклад використання онлайн-застосунку Emoji World для вгадування англійських ідіом (авторська розробка Бровко К.А.)

Означена вправа є чудовим варіантом у вправлянні в лексичному матеріалі, відточуванні граматичних компетенцій, а також усному мовленні. До того ж подібна вправа уможливіє використання студентам університету креативного підходу до вирішення завдань та заохочує їх до висловлювання власних думок англійською мовою з використанням їхньої уяви при створенні історій з цікавими та неочікуваними сюжетами.

Поряд з вищезазначеним онлайн-сервісом цікавою для студентів університету є практика застосування сервісу Voki, який уможливіє створення студентами університету власних анімованих персонажів, які можуть відтворювати текст, який студент написав або записав, допомагаючи йому покращити навички вимови та інтонації.

За допомогою сервісу Flipgrid доцільним буде створення відео відгуків на певну тему або завдання, де студенти можуть записувати свої відповіді англійською мовою, розповідаючи про свої думки, досвід чи враження. Як підсумок організації дискусійних панелей, групових обговорень

та проведення опитувань в Google Docs, Google Forms, Zoom, Hangouts, Cisco Webex, Skype, TikTok, Viber, Telegram, Instagram, Facebook, де студенти можуть обмінюватися думками та ідеями англійською мовою.

Крім того дієвими на нашу думку способами формування пізнавальної спрямованості студентів університету під час вивчення ІМ є розробка ментальних карт, колажів, інфографіки, схем, хмари слів (див. рис. 2), підготовка групових проєктів, слайд-шоу за допомогою сервісів та програмових засобів, як от: Miro.com, Bubble.us, Canva, PlayPosit, Power Point, Prezi, Slides, тощо. Адже вони сприяють візуалізації інформації і таким чином студенти університету усвідомлюють та організують інформацію, осприяє підвищенню рівня їх розуміння та запам'ятовування. До прикладу підготовка групових проєктів та робота з інфографікою чи слайд-шоу вимагає від студентів творчого підходу та аналізу матеріалу, що допомагає розвивати їхні творчі здібності та критичне мислення. Підготовка групових проєктів сприяє розвитку комунікативних навичок, оскільки студентам доводиться працювати разом, обговорювати та взаємодіяти між собою під час роботи над проєктами.

Що стосується створення хмари слів, то візуальне представлення лексичного матеріалу у вигляді певної фігури в якій містяться лексичні одиниці, надає студентам можливість візуально бачити слова, які пов'язані з певною темою або категорією. Більш важливі або часто вживані слова в хмарі слів представлені більшими шрифтами або на більш видимому місці, що робить їх легше запам'ятовувати. Хмари слів можуть допомогти студентам розуміти асоціації між словами та їх зв'язки у контексті. Вони можуть бачити, які слова частіше вживаються разом або які слова відносяться до однієї теми. Працюючи з хмарами слів, студенти можуть бути стимульовані до активного вживання мови, намагаючись використовувати нові слова у своєму мовленні та письмі.

Рис. 2. Приклад створення студентами хмари слів на тему «A Journey Through Art»

Іншою цікавою практикою із застосуванням ІКТ з метою формування пізнавальної спрямова-

ності студентів університету є створення мультиплікаційних коміксів (Movie Maker, ToonDoo, WhiteboardFox, Powtoon, Jamboard, Padlet).

Слід також виділити такий інструмент для навчання англійської мови як створення Gif-анімації та застосування додатку для мобільних пристроїв Talking Photos, адже це є безперечно чудовою мовною практикою з ряду причин, а саме: *автентичність матеріалів* (студенти університету можуть записувати аудіо-коментарі на англійській мові, описуючи свої фотографії, події або емоції. Це дає їм можливість вдосконалити свої навички в усному мовленні та відточити свої виразні засоби); *розширення словникового запасу*: говорячи про фотографії, студенти можуть натрапляти на нові слова та вирази, що розширює їхній

словниковий запас та допомагає їм вивчати нові слова в контексті.

Висновки. Резюмуючи усе вищесказане, слід зазначити, що використання ІКТ під час навчання студентів університету ІМ сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, різноманіттю дидактичного інструментарію з урахуванням різних каналів сприйняття інформації, досягненню конкретно визначеної мети освітнього процесу, зокрема навчальної, розвивальної та виховної, мотивації до навчання, врахування їхніх освітніх потреб, створення сучасного освітнього середовища та онлайн-простору навчання, організації інноваційного освітнього процесу, інтеграції, диференціації, індивідуалізації та інших аспектів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бровко К.А., Дурдас А.П., Сопова Д.О. Вивчення ідіоматики англійської мови засобом ІКТ як детермінанта розвитку креативності та пізнавального інтересу студентів. Науковий журнал «Педагогічні науки: теорія та практика». 2023. № 2, С. 17–23.
2. Цепко Т.А., Андросюк Г.Л. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови у закладах вищої освіти. Київ, 2020. 43 с.
3. Alsawaier R. The Effect of Gamification on Motivation and Engagement. The International Journal of Information and Learning Technology. 2018. № 35(1). P. 56–79.
4. Badan A., Onishchenko N. Multimedia technologies in foreign language learning under pandemic. CEUR Workshop Proceedings. 2021. Vol. 2. P. 642–656.
5. Brovko Kateryna, Bakhov Ivan, Zhdanova-Nedilko Olena, Onats Olena, Dmytro Kostenko A diagnosis of the levels of development of higher education students' cognitive activity in the process of learning a foreign language using ICT during practical classes. Rev. EntreLinguas, Araraquara. 2022. Vol. 08, No. esp. 2, e022053, PP 1-14. E-ISSN: 2447-3529. DOI: <https://doi.org/10.29051/el.v8iesp.2.17310>.
6. Durdas A., Kostenko O. & Mostytska L. Modern approaches to teaching foreign languages at French universities. Continuing Professional Education: Theory and Practice. 2021. No2. PP.86–91. URL: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.2.12>.
7. Erarslan A. English language teaching and learning during Covid-19: A global perspective on the first year. Journal of Educational Technology & Online Learning. 2021. Vol. 4(2). PP. 349–367.
8. González-Vera P. Building bridges between audiovisual translation and English for specific purposes. Iberica. 2021. (41). P. 83–102.
9. Ismail S., Mohamed Kassem M, Revisiting Creative Teaching Approach in Saudi EFL Classes: Theoretical and Pedagogical Perspective. World Journal of English Language. 2022. Vol 12. P. 142. DOI: doi.org/10.5430/wjel.v12n1p142.
10. Kamal M., Zubanova S., Isaeva A., Movchun V. Distance learning impact on the English language teaching during COVID-19. Educ Inf Technol (Dordr). 2021. Vol. 1–13. URL: <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10588>.
11. Khushboo K., Nafis M. Attitude of the International Students Towards Integrating ICT in Foreign Language Learning: A Case Study. Advances in Intelligent Systems and Computing. 2020. Vol. 2. P. 685–695.
12. Svitlana Palamar, Kateryna Brovko & Semerikov Serhiy Enhancing foreign language learning in Ukraine: immersive technologies as catalysts for cognitive interest and achievement. X International Conference «Information Technology and Implementation». ICon-MaSTEd2023. November 20-21. 2023. P. 69-81, Kyiv, Ukraine.
13. Kosharna N., Terletska L., Chahrak N., Nazarenko O., Vovchasta N. Changes in the methodology of teaching foreign languages at higher educational institutions under current conditions. «Laplace Em Revista (International)». 2021. Vol. 192. PP. 1621–1628. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.08.166>.

REFERENCES

1. Brovko K.A., Durdas A.P., Sopova D.O. (2023). Vyvchennia idiomatyky anhliiskoi movy zasobom IKT yak determinanta rozvytku kreatyvnosti ta piznavalnoho interesu studentiv [Study of English idiomatics using ICT as a determinant of the development of students' creativity and cognitive interest]. Naukovyi zhurnal «Pedagogichni nauky: teoriia ta praktyka», 2, 17–23 [in Ukrainian].
2. Tsepko T.A., Androsiuk H.L. Suchasni tendentsii u vykladanni anhliiskoi movy u zakladakh vyshchoi osvity [Current trends in English language teaching in higher education institutions]. Kyiv. 2020. 43 p. [in Ukrainian]
3. Alsawaier R. (2018). The Effect of Gamification on Motivation and Engagement. The International Journal of Information and Learning Technology, 35(1), 56–79

4. Badan A., Onishchenko N. (2021). Multimedia technologies in foreign language learning under pandemic. CEUR Workshop Proceedings, 2, 642–656
5. Brovko Kateryna, Bakhov Ivan, Zhdanova-Nedilko Olena, Onats Olena, Dmytro Kostenko (2022). A diagnosis of the levels of development of higher education students' cognitive activity in the process of learning a foreign language using ICT during practical classes. Rev. EntreLínguas, Araraquara, 08, 2, e022053, 1-14. E-ISSN: 2447-3529. DOI: <https://doi.org/10.29051/el.v8iesp.2.17310>
6. Durdas A., Kostenko O. & Mostytska L. (2021). Modern approaches to teaching foreign languages at French universities. Continuing Professional Education: Theory and Practice, 2, 86–91. URL: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2021.2.12>
7. Erarslan A. (2021). English language teaching and learning during Covid-19: A global perspective on the first year. Journal of Educational Technology & Online Learning, 4(2), 349–367
8. González-Vera P. (2021). Building bridges between audiovisual translation and English for specific purposes. Iberica, (41), 83–102
9. Ismail S., Mohamed Kassem M. (2022). Revisiting Creative Teaching Approach in Saudi EFL Classes: Theoretical and Pedagogical Perspective. World Journal of English Language, 12, 142. DOI: doi.org/10.5430/wjel.v12n1p142
10. Kamal M., Zubanova S., Isaeva A., Movchun V. (2021). Distance learning impact on the English language teaching during COVID-19. Educ Inf Technol (Dordr), 1–13. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10588>
11. Khushboo K., Nafis M. (2020). Attitude of the International Students Towards Integrating ICT in Foreign Language Learning: A Case Study. Advances in Intelligent Systems and Computing, 2, 685–695
12. Svitlana Palamar, Kateryna Brovko & Semerikov Serhiy (2023). Enhancing foreign language learning in Ukraine: immersive technologies as catalysts for cognitive interest and achievement. X International Conference «Information Technology and Implementation». ICon-MaSTEd2023. November 20-21, 69-81, Kyiv, Ukraine
13. Kosharna N., Terletska L., Chahrak N., Nazarenko O., Vovchasta N. (2021). Changes in the methodology of teaching foreign languages at higher educational institutions under current conditions. «Laplace Em Revista (International)», 192, 1621–1628. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.08.166>